

Колесо Часу. Кн. 6. Повелитель Хаосу. роман

Роберт Джордан

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Марта Щавурська

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

ПРОЛОГ

Перше послання

Демандред зійшов на чорний схил біля Шайол Гулу, і прохід, лазівка у тканині реальності, зник. Угорі каламутне сіре хмаровиння застило небо — подобу перевернутого моря із сонних попелястих хвиль, що розбивалися довкола об приховану гірську вершину. Унизу безживною долиною пробігали химерні вогні кольору розмиті синяви та багрецю, проте вони були неспроможні розвіяти густий сутінок, що вкутав їхнє джерело. Хмаровиння прокреслила блискавиця, і за мить глухо загриміло. По всьому схилу з численних отворів здіймалися випари і дим — деякі з отворів були такі маленькі, як чоловіча рука, а деякі настільки великі, що лигнули б і десять чоловіків.

Він одразу ж відпустив Єдину Силу, і разом із її свіжістю зникли і підсилені нею відчуття, без чого світ сприймався не настільки гостро і вабливо. Відсутність саїдін залишила в ньому порожнечу, але тут тільки дурень міг би зважитися направляти. І, безсумнівно, тільки дурень хотів би сильніших відчуттів — запаху, нюху чи смаку.

За тих часів, що їх тепер зовуть Епохою Легенд, це був ідилічний острів посеред прохолодного моря, жаданий прихисток для тих, котрі полюбляли по-селянськи нехитрий триб життя. Незважаючи на випари, тут було холодно. Він змусив себе не відчувати цього, але інстинктивно щільніше закутався у свій оксамитовий хутрований плащ. Від його дихання з рота виривався легкий, наче пух, і ледь помітний дух, щоб за мить розтанути у повітрі. За декілька сотень ліг на північ знаходився світ вічної криги, проте на Такан'дарі завжди було сухо, наче в якійсь пустелі, і завжди панувала зима.

Проте була тут і вода, чи радше їй подоба: чорнильний бурчак, що протікав скелястим схилом неподалік кузні, що он сіріє своєю

покрівлею. В середині задзвеніли молоти, і з кожним ударом у вузьких віконцях спалахувало бліде світло. Якась жінка в лахмітті відчайнно притулилась до шорсткої кам'яної стіни, стискаючи в руках немовля, а миршаве дівча зарилось лицем у поділ її плаhti. Безсумнівно, невільниці, захоплені під час наскоку на Порубіжні землі. Але щоб так мало! Мерддраали, напевно, скрегочуть зубами. Їхні клинки з часом затуплюються і їх треба міняти, а те, що набігів на Порубіжжя поменшало, нічого не змінює.

З кузні неквапом вийшов один із ковалів, своєю кремезною статурою нагадуючи висічену зі шматка скелі статую. Ковалі не були по-справжньому живими: віддалившись на певну відстань від Шайол Гулу, вони перетворились би на камінь чи тлін. Їх також не можна було назвати справжніми ковалями, позаяк вони не вміли робити нічого, крім мечів. Цей тримав обіруч довгі кліщі із затиснутим клинком, і ледь охололий метал у місячному світлі білів, наче сніг. Живий чи ні був коваль, але блискучий метал він занурив у темний потік з осторогою. Для цієї подоби життя навіть доторк до води закінчився би плачевно. Коли він вийняв меч із води, той був мертвотно чорним. Але робота ще не була завершена. Коваль зайшов у кузню, і звідти почувся несамовитий чоловічий крик.

— Ні! Ні! Ні! — Відтак крик переріс у пронизливий вереск і поволі затих, так ніби того горляня хтось відносив у немислиму далечінь. Тепер меч був готовий.

Знову з'явився коваль — може, той самий, а може, й інший — і зіп'яв жінку на ноги. Жінка, немовля і дівча почали голосити, але той вирвав немовля і тицьнув дівчині в руки. Нарешті жінка знайшла в собі сили на спротив. Ридаючи, вона несамовито кóпала ногами і дряпалась. З таким самим результатом вона могла битися з каменем, а не з ковалем. Крики жінки стихли, щойно її затагнули всередину. Знову долинув перестук молотів, заглушуючи діточий плач.

Один меч був готовий, біля другого ще трудилися, і ще два незабаром викують. Демандред ще ніколи не бачив, щоби тут очікували віддати свою лепту Великому володарю Темряви менше п'ятдесяти бранців. Мерддраали, мабуть, скаженіють від люті.

— Чому ти баришся, будучи прикликаним Великим володарем?
— Той голос радше був схожий на шемрання, так наче лущилася шкіра.

Демандред неквапно обернувся — як посмів напівлюдок звернутися до нього таким тоном?! — але образливі слова завмерли на його губах. І не через пильний погляд безокого і блілого лиця, що було наче зліплене з тіста. Цей погляд мерддраала міг перелякати будь-кого, проте Демандред уже давно вибавився від страху. Його радше здивував сам вигляд цього зодягненого в чорне створіння. Мерддраали, усі настільки схожі один на одного, наче їх відлили з однієї форми, були калічною імітацією людей і сягали зростом найвищих з-поміж них. Натомість цей був вищий за нього на цілу голову.

— Я проведу тебе до Великого володаря, — сказав мерддраал.
— Я — Шайдар Гаран. — Він відвернувся і почав підійматися схилом угору, його рухи були такі плавні і граційні, наче зміїні. Його чорного кольору плащ звисав неприродно непорушно, не утворюючи навіть найменшої складки.

Демандред завагався, перш ніж піти вслід за ним. Напівлюдки завжди прибирали собі ймення із траллоцької язиколамальної говірки. «Шайдар Гаран» натомість походило із людської мови, яку люди тепер зовуть старою мовою, й означало «Рука Морока». Ще одна несподіванка, а Демандред не любив несподіванок, особливо у Шайол Гулі.

Вхід усередину гори мав такий само вигляд, як інші розсіяні по схилі отвори, з тією лише різницею, що звідти не виходили ні дим, ні випари. Він був достатньо широкий, щоби крізь нього могли

пройти плечем до плеча двоє чоловіків, а проте мерддраал ішов попереду. У тунелі майже відразу починався крутий спуск углиб, а долівка в ньому була стоптана до такої гладіні, що здавалася виполірованою. У міру того як Демандред, впершись поглядом у широку спину Шайдара Гарана, спускався все нижче і нижче, холод поступався місцем усе більшій спеці. Демандред знав про це, але жодним чином не хотів виказувати того. Тунель повнився тьмавим світлом, що йшло від каміння, і попри те було воно яскравіше за вічні сутінки ззовні.

Зі склепіння, наче з камінних щелеп, стирчали гострі зубці — ікла Великого володаря, які готові були будь-якої миті зімкнутися, шматуючи чужовірця чи зрадника. Звичайно, це не надто відповідало істині, але було ефективним. Раптом він зауважив щось дивне. Щоразу, коли за потреби проходив цим тунелем, зубці ледь не скородили своїми кінчиками його маківку. Натомість тепер між ними і головою мерддраала залишався простір завширшки як дві долоні чи навіть більше. Демандреда це здивувало. Здивував не сам факт зміни висоти тунелю — дивні речі тут були звичним явищем, — а те, що це було зроблено задля вигоди напівлюдка. Великий володар виражав свою прихильність не лише до людей, а й до мерддраалів. Це слід було запам'ятати.

Зненацька тунель привів на широкий виступ, звідки розгортався вигляд на озеро розплавленого каміння, де багрове змішалося з чорним, а на поверхні танцювало полум'я у людський зріст — танцювало, згасало і знову здіймалось. Тут не було стелі, тільки велетенський отвір на ширину гори з'яв до неба, яке не було небом Такан'дара. У порівнянні з ним небо Такан'дара з його дивними хмарами — такими стрімчастими, наче їх гнали найбільші буревії світу, виглядало звичайно. Люди нарекли це місце Безоднею Фатуму, і мало хто дізнався, наскільки вдало її назвали.

Навіть після всіх своїх візитів — а перший відбувся понад три тисячоліття тому — Демандред трепетав. Тут він чув Устя — отвір, пробитий у незапам'ятні часи до того місця, де з часу Творіння був ув'язнений Великий володар. Тут через якесь потоншення у Візерунку близькість Великого володаря відчувалася найбільше, хоча фізично це місце було не ближче до Устя за будь-яке інше у світі.

Демандред ледь не усміхнувся, бо хотів цього, як ніколи в житті. Якими ж дурнями були ті, які виступили супроти Великого володаря! Так, Устя все ще заблоковане, хоч тепер уже слабше, ніж тоді, коли він щойно прокинувся від тривалого сну і вирвався на волю із персональної, там же витвореної в'язниці. Заблоковане, хоча з часу його пробудження воно поширшало. Але воно вже не настільки несосвітнене, як тоді, наприкінці Війни Сили, коли його з побратимами звергли в нього, і з кожним його візитом воно трохи ширшає. Незабаром заслона зникне, і можновладна рука Великого володаря знову простягнеться над світом. Ось-ось настане День Вороття. І він, Демандред, стане владцею сього світу на віки вічні. Під егідою Великого володаря, звичайно. І, зрозуміло, спільно з іншими Обраними, принаймні з тими, котрі до того часу вціліють.

— Ти вже можеш іти, напівлюдку. — Він не хотів, аби це створіння бачило, як його охоплює екстаз. Екстаз і біль.

Шайдар Гаран навіть не поворухнувся.

Демандред відкрив було рот — і тоді в його голові вибухнув голос.

— ДЕМАНДРЕДЕ!

Назвати це голосом було те саме, як назвати гору камінчиком. Він заледве не розніс зсередини його череп і водночас сповнив захватом. Демандред укляк. Мерддраал стояв обіч і байдуже спостерігав за ним, але Демандред зауважив це лише краєм свідомості, бо громозвучний голос уже заповнив усе його єство.

— ДЕМАНДРЕДЕ. ЯК СПРАВИ НА ТОМУ СВІТІ?

Як завжди, він ніколи не знав, наскільки Великий володар обізнаний з подіями у світі. Він міг подивувати як своїм невіглаством, так і обізнаністю. Проте Демандред знав напевне, що саме хоче почути з його вуст Великий володар.

— Равін мертвий, Великий володарю. Вчора. — Демандреда пройняв біль. Надлюдська ейфорія водномить перетворилась у біль. Руки і ноги зсудомило. Все тіло облило потами. — Ленфір зникла безслідно, як і Асмодіан. А Ґрендал стверджує, що й Могедієн не прийшла на зустріч, як було домовлено. Це також сталося вчора, Великий володарю. Я не вірю у випадковість.

— ОБРАНИХ МЕНШАЄ, ДЕМАНДРЕДЕ. СЛАБКІ ВІДПАДАЮТЬ. ЗРАДЦІ МОЇ ПОМРУТЬ ОСТАТОЧНОЮ СМЕРТЮ. АСМОДІАНА ЗЛАМАЛА ЙОГО Ж СЛАБКІСТЬ. РАВІНА ЗГУБИЛА ЙОГО ВЛАСНА ПИХА. ВІН НАЛЕЖНО ПРИСЛУЖИВСЯ, АЛЕ НАВІТЬ Я НЕ МІГ ЙОГО ВРЯТУВАТИ ВІД ПОГИБЕЛЬНОГО ВОГНЮ. НАВІТЬ Я НЕ СПРОМОЖНИЙ ПЕРЕСТУПИТИ МЕЖІ ЧАСУ. — На мить цей страхітний голос сповнився невимовним гнівом і... невже відчаєм? Але тільки на мить. — ЦЕ ВЧИНИВ МІЙ ЗАКЛЯТИЙ ВОРОГ, ЯКОГО ЗВУТЬ ДРАКОНОМ. ЧИ ТИ ВИВІЛЬНИШ ПОГИБЕЛЬНИЙ ВОГОНЬ ВО ІМ'Я МОЄ, ДЕМАНДРЕДЕ?

Демандред завагався. По його скроні повільно стікала струминка поту, здавалося, що вона стікає вже годину. Під час Війни Сили обидві сторони впродовж року застосовували погибельний вогонь. Поки вони не побачили наслідків цього. Без жодної угоди чи перемир'я — припинення вогню раніше якщо і траплялося, то хіба що на словах — обидві сторони просто перестали його застосовувати. Того року від погибельного вогню цілі міста перетворились на попіл, сотні тисяч ниток вигоріли на Візерунку, заледве не розпалася сама реальність та світ і всесвіт не

звіялись, наче туман. Якби знову випустити на волю вогонь, то, можливо, не стало би світу, над яким він би міг владарювати.

І ще одна річ стривожила його. Великий володар уже знав, як загинув Равін. І, здається, був обізнаний про Асмодіана більше, ніж він сам.

— Як звелиш, Великий володарю, так і буде.

Його м'язи посмикувалися, але голос не зрадив його. Коліна від розпеченого каменю почали братися пухирями, проте він не звертав на це уваги, так наче його плоть належала комусь іншому.

— ЩО Ж, ТИ ЦЕ ЗРОБИШ.

— Великий володарю, Дракона можна знищити. — Мрець не міг володіти погибельним вогнем, і, можливо, в такому разі Великий володар передумає. — Він невіглас і слабак, він розпорошує свою увагу відразу на кільканадцять справ. А Равін був чванливим дурнем. Я...

— ЧИ ХОЧЕШ ТИ СТАТИ НІ'БЛІСОМ?

Демандред відчув, як дерев'яніє його язик. Ні'бліс. Той, хто стоятиме лише на сходинку нижче від Великого володаря і наказуватиме всім іншим.

— Я хочу лише слугувати тобі, Великий володарю, як тільки можу. — Ні'бліс.

— В ТАКОМУ РАЗІ КОРИСЯ І СЛУГУЙ. І ВИСЛУХАЙ, ХТО ПОМРЕ, А ХТО ЖИТИМЕ.

Демандред закричав від щастя, коли усвідомив сказане. Сльози радості потекли по його щоках. За ним нерухомо спостерігав мерддраал.

— Годі шамотні! — Найнів роздратовано закинула довгу косу за плече. — З того нічого не вийде, якщо ви будете вертітися, наче у вас сверблячка.

Жодна із жінок за розхитаним столом не видавалася старшою за неї, хоча літ їм було принаймні на двадцять більше, і жодна з них,

якщо по правді, не вертілася, але через ту спеку Найнів уже почала казитися. Здавалося, що в цій крихітній кімнатчині без вікон узагалі нема повітря. З неї вже зійшло сім потів, в той час як ті дві жінки видавалися свіжими, так наче сиділи у прохолоді. Леане — мідношкіра жінка у сукні з доманського щонайтоншого шовку небесного кольору — лише знизала плечима, позаяк володіла нескінченними запасами терпіння. Щоправда, не завжди. Натомість русява і ставна Суан була цілковито цього позбавлена. Вона щось невиразно пробурмотіла і роздратовано поправила поділ сукні. Зазвичай Суан вдягалася по-буденному, але цього ранку наділа плаття з тонкого жовтого полотна, з тіренським гафтом навколо доволі глибокого декольте. Її блакитні очі були студеними, як вода у глибокому колодязі. Мається на увазі, що вони були би студеними, як вода у глибокому колодязі, якби не ця несусвітня жаринь. Так, її сукня змінилася, але не очі.

— Чи сьак, чи так, а не буде з риби рак, — відрізала вона. Манера її розмови теж зосталася колишньою. — Неможливо ж латати діри, якщо згорів увесь човен. Тому це є гайнуванням часу, проте якщо я вже пообіцяла, то продовжуйте. Нам з Леане і без того ніколи вгору глянути.

Суан із Леане опікувалися шпигунськими мережами — очима та вухами Айз Седай, котрі зібралися тут, у Салідарі, — і наразі мусили проглянути донесення вивідувачів і неперевірені чутки про події у світі.

Щоби повернути самовладання, Найнів узялася розгладжувати свою спідницю. Її сукня була з однотонної білої шерсті, облямована на подолі сімома кольоровими смужками — відповідно до сімох Адж. Сукня посвяченої. Вона дратувала її значно сильніше, ніж дівчина могла собі подумати. Незмірно більше її зараз би втішила сукня із зеленого шовку, що її вона вже спакувала. Щоправда, вона готова була визнати — принаймні перед собою, — що встигла

звикнути до вишуканих уборів, але ту сукню вибрала би лише через її придобність — вона була тонкою і легкою, — а не тому, що зелений був улюбленим кольором Лана. Аж ніяк ні. Втім, усе це рожеві мрії найгіршого ґатунку. Посвячена, яка вдягнула би щось інше, крім білого плаття із кольоровими смужками, невдовзі переконалась би, що їй до справжньої Айз Седай як до неба рачки. Зусиллям волі вона викинула всю цю маячню з голови. Так наче їй нема чим зайнятися, крім як думати про одяганки. Йому подобався також блакитний колір. Годі!

Вдавшись до Єдиної Сили, вона почала делікатно промацувати — спершу Суан, а відтак Леане. Правду кажучи, Силу Найнів зараз узагалі не направляла. Вона не могла навіть торкнутися Істинного Джерела, хіба якщо була розлючена. І попри це результат був такий самий. Тоненькі волоконця саїдар — жіночої половини Істинного Джерела — проходили через обох жінок, неначе через решето. Але не Найнів займалася їхнім тканням.

На лівому зап'ясті Найнів носила браслет тонкої роботи із невигадливих сегментів. Переважно срібних, і причому не зі звичайної рудні, хоча загалом це нічого не змінювало. Це була єдина прикраса, яку вона мала на собі, якщо не брати до уваги персня з Великим Змієм. Посвяченим категорично не рекомендували носити багато ювелірних цяцьок. Схожа прикраса була на шії четвертої жінки, яка сиділа на табуреті під грубо поштукатуреною стіною, склавши руки на колінах. Вдягнута у грубе селянське плаття брунатного кольору, і з таким же селянським зношеним обличчям, вона ні краплі не спітніла. Жінка не поворухнула жодним м'язом, але її темні очі все помічали. Вона була оточена сяйвом саїдар, видимим лише Найнів, котра контролювала використовувану нею Силу. Браслет і нашійник утворили між ними зв'язок, на кшталт того, який встановлюють Айз Седай, щоби збільшити свою силу. За словами Елейн, цей зв'язок

ґрунтувався на «абсолютно ідентичних матрицях», але даліше її пояснення було геть незрозуміле. Правду кажучи, Найнів припускала, що сама Елейн розуміє його механізм удвічі менше, ніж вдає. Сама Найнів нічого ісінько не розуміла, окрім того, що відчуває всі емоції іншої жінки, наче та запхана в якийсь закамарок її свідомості, а також те, що цілком контролює ту жінку, котра так міцно вчепилася за саїдар. Однак інколи їй здавалося, що було би краще, якби ота жінка на ослінчику померла. Авжеж, простіше. І чистіше.

— Там наче є щось пошматоване чи потяте, — пробурмотіла Найнів, машинально витираючи піт з обличчя. Це було тільки непевне враження, ледь вловиме, але оце зараз вона вперше відчула щось трохи більше, ніж порожнечу. Можливо, що це лише її уява пожартувала з нею, бо надто вже їй хотілося знайти щось, будь-що.

— Розз'єднання, — пояснила жінка, яка сиділа на ослінчику. — Це так колись називалося те, що тепер ви йменуєте вгамуванням стосовно чоловіків і упокоренням щодо жінок.

Три голови злякано повернулись до неї, три пари очей зблиснули, як у фурій. Суан і Леане були Айз Седай, допоки їх не впокорили під час перевороту у Білій Вежі, в результаті якого Престол Амерлін посіла Елайда. Упокорені. Слово, що змусило їх здригнутися. Ніколи більше не керувати Силою. І до самої смерті нести цей тягар у пам'яті, як і знання про те, що вони втратили. І до самої смерті відчувати Істинне Джерело, але приречено знати, що вони більше ніколи не торкнуться його. Від упокорення, як і від смерті, ліку не існувало. Так вважала кожна Айз Седай, проте на думку Найнів, Єдиною Силою можна зцілити все, крім смерті, звичайно.

— Якщо ти маєш сказати щось путяще, Маріган, — різко промовила Найнів, — тоді говори. Якщо ж ні, то краще помовч.

Маріган притиснулася до стіни і, зблиснувши очима, втупилася на Найнів. Страх і ненависть прокочувались через браслет, хоча це і не було новою, бо тією чи іншою мірою вони боялись і ненавиділи завжди. Полонені рідко люблять тих, хто їх полонив, навіть тоді — а можливо, саме завдяки цьому, — коли знають, що заслуговують на значно гіршу долю. Проблема полягала в тому, що Маріган також ствердила, що розз'єднання — упокорення — неможливо зцілити. Щоправда, вона при цьому запевняла, що в Епоху Легенд могли зцілити будь-що, крім смерті, а те, що тепер Жовті сестри зазвичай називають Зціленням, можна порівняти з ломакуватим костоправством, поспішно зробленим на полі бою. Проте якщо би притиснути Маріган до стіни, щоби вивідати хоч якісь подробиці чи навіть натяки щодо методів, які у ті часи використовували в цілительстві, то ви би з подивом переконалися, що вона нічого про це не знає. Чи знається на цьому так само, як Найнів на ковальстві: мовляв, потрібно встромляти метал у розпечене вугілля, а тоді бити по ньому молотом. Проте цих знань не вистачить навіть, щоби виготовити підкову. І тим паче — впоратися хоч би із звичайним синцем.

Повернувшись у кріслі, Найнів допитливим оком глянула на Суан і Леане. Стільки змарнованих днів, коли їй щастило відірвати їх від інших занять, і досі не взнала від них абсолютно нічого.

Несподівано Найнів піймала себе на тому, що крутить браслет на зап'ясті. Незважаючи на переваги, що він давав, вона ненавиділа з'єднуватися з цією жінкою. На саму думку про таку близькість по її тілу побігли мурашки. Може, хоч таким робом щось вдасться з'ясувати, подумала Найнів. Гірше вже не може бути.

Вона обережно розстебнула браслет — для цього потрібно було знати, де знаходиться застібка — і вручила його Суан:

— Надягни його!

Вона відчула гіркоту — як завше, коли переривала контакт із Силою, але це потрібно було зробити. Та й позбутись на якийсь час хвилювого напливу чужих емоцій було те саме, що скупатись у лазні. Маріган ніби зачарована не зводила погляду з вузької срібної смужки.

— Навіщо? — різко запитала Суан. — Ти ж сама казала, що ця річ спрацьовує лише...

— Просто надягни його, Суан.

Суан якусь мить непоступливо дивилася на неї. «Світло, але ж і вперта ця жінка!» — подумалось Найнів, і вона застібнула браслет на її зап'ястку. На обличчі Суан одразу з'явився подив, а тоді вона скосила очі на Маріган.

«Вона мене ненавидить, але я це знала й раніше. І боїться, і... Шок. Її обличчя незворушне, але вона вражена до глибини душі. Вона, мабуть, також не вірила, що я можу скористатися браслетом».

...

Далі — у повній книжці «Колесо Часу. Кн. 6. Повелитель Хаосу. роман».
nashaknyga.com.ua